

کشاورزی حفاظتی ۲

فرسایش خاک

سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی

کمیته کشاورزی حفاظتی

به مناسبت برگزاری همایش روز جهانی خاک

۱۳ آذرماه ۱۳۹۶

۴- استفاده از کاشت محصولات پوششی تحت عنوان کود سبز و اضافه کردن کودهای حیوانی پوسیده شده موجب مصونیت سطح خاک از فرسایش می گردد.

۵- رعایت تناوب و استفاده از گیاهان زراعی با سیستم ریشه متفاوت موجب می شود تا مواد مغذی خاک از لایه های مختلف برداشت شود در حالی که کاشت گیاهانی با سیستم ریشه ای شبیه هم باعث تخلیه مواد غذایی از یک لایه محدود خواهد شد.

همه این مواردی که نام برده شده راهکارهای پیشگیری از فرسوده شدن خاک است که اصلاح خاک و پایداری تولید را به دنبال دارد و در یک جمله می توان از آن به عنوان کشاورزی حفاظتی نام برد روشی که به حفظ منابع تولید، یعنی آب و خاک کمک و از بروز بحران های آب و خاک جلوگیری می کند.

اصول سه گانه کشاورزی حفاظتی شامل کاهش خاکورزی، باقی گذاردن بقایا در سطح مزرعه و رعایت تناوب مناسب از اصلی ترین راهکارهای کاهش فرسایش خاک و حفظ سرمایه همیشگی کشاورز است.

منابع:

روحانی، فرزاد رضایی، و. مهندی، ر. (۱۳۸۲). برآورد میزان فرسایش خاک و راه های جلوگیری از آن، مطالعه موردی در زیر حوزه خفمت پوشان از حوزه آبخیز سد گلپایگان استان اصفهان، دومین کنفرانس سراسری آبخیزداری و مدیریت منابع آب و خاک، کرمان.
مجره آشنا آباد، مهرداد روحانی، ع. (۱۳۸۹). فرسایش خاک: چالش ها، هزینه ها و سودهای حفاظت از آن، فصلنامه انسان و محیط زیست، پاییز.
طباطبایی فر، سید احمد، نادرلو، ل. جوانی کیا، پ. شیرکوفه، ح. (۱۳۸۷). سیستم های خاکورزی حفاظتی و دولت محصول، انتشارات جهاد دانشگاهی اصفهان.
رفاهی، حسینعلی. (۱۳۸۵). فرسایش آبی و کنترل آن، انتشارات دانشگاه تهران.

نگارنده: مرجان توروزی

کارشناس کشاورزی حفاظت سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی

۲- ایجاد بادشکن های گیاهی عمود بر جهت وزش باد پیشگیری مؤثری برای فرسایش بادی محسوب می شود. ترکیب بادشکن و بقایا، فرسایش بادی را تا ۶۸ درصد کاهش می دهد.

۳- کاهش به هم خوردن خاک با کم خاکورزی و بی خاکورزی، هر چقدر خاک در اثر شخم بیشتر برگردان شود، ضمن افزایش فرسایش بادی سبب تاخیر رطوبت خاک خواهد شد. لذا جایگزینی خاکورزهای حفاظتی به جای گاوآهن های بر گرداندار و یا کاشت مستقیم محصولات بدون عملیات خاکورزی راهکاری در جهت کاهش فرسایش است.

شکل- شخم برگردان سبب افزایش فرسایش خاک می شود

